

TÜRK SİNEMASI'NDA KORKU TÜRÜNÜN İLK ÖRNEKLERİ

Türk sineması'nın ilk zamanları ve Yeşilçam döneminde **korku** türü denemeleri Batı'dan ithal edilmiş korkular üzerinden ilerlemiş, sonrasında tıkanmış, 2004 yılında çekilen *Büyük* filminden sonra ise hızlanarak Türk sineması içerisinde bir tür olarak kendine yer edinmeye başlamıştır.

Dr. Gizem Şimşek

Türkiye'de gayri resmi olsa da, genel olarak kabul edilmiş tarih olan, 1914 yılında başlayan sinemada dram ağırlıklı bir yapı hakim olmuştur. İlk Alman-Türk ortak yapımı statüsünde bulunan, gerilim türünün ilk örneklerinden biri olan, ancak gösterim şansı bulamamış ve halihazırda kayıp statüsündeki siyah-beyaz sessiz film *Die Tote Wacht* (Koruyan Ölü), 1917 yılında Celal Esad Arseven tarafından romandan uyarlanarak filme çekilmiştir.

Türk Sineması'nda izleyicide korku yaratmak üzere çekilen ilk film ise 1949 yılında yönetmenliğini Aydın Arakon'un yaptığı ve siyah-beyaz olarak çektiği *Çığlık* adlı filmidir. Fırtınalı havada bir köşke sığınan genç doktor, burada miras meselesi yüzünden dayısı tarafından çıldırılmak istenen genç kızla tanışır. Doktor, bu karanlık ve deli kızın çığlıkları ile inleyen köşkte birileri tarafından öldürülmeye çalışılmasını konu edinen film, kayıp film statüsündedir.

İkinci deneme, Mehmet Muhtar tarafından çekilen *Drakula İstanbul'da* (1953), Ali Rıza Seyfi'nin Bram Stoker'ın romanından uyarlayarak yazdığı *Kazıklı Voyvoda* adlı romandan (ilk baskısı 1931) uyarlanarak filme alınmıştır. *Drakula İstanbul'da* (1953) filminde gotik atmosfer yaratımı için Batı'daki örneklerden yola çıkılmış ve bu bağlamda şato, uzun koridorlar ve mezarlıklar kullanılmıştır. Filmin büyük bir kısmının geçtiği *Drakula'nın Şatosu*, Amerikan ve Avrupa Sinemalarında görülen uzun masalar, şövalye zırhları gibi dekorasyon objeleriyle donatılmıştır. *Drakula İstanbul'da* (1953) filmi korku sineması ve Türk sineması adına kilometre taşı olma

özellikli taşımaktadır. Tombs film tarihçilerinin büyük bölümünün, savaş sonrası çekilen ve dışlarıyla kan emen *Dracula*'yı ilk sergileyen filmin, Christopher Lee'nin oynadığı Hammer Stüdyolarının *Dracula*'sı olduğunu söylese de, *Drakula İstanbul'da* (1953) filmi bu filmten beş yıl önce gösterime girmiştir. Ayrıca bu film ile *Dracula* üzerine film yapan ilk Müslüman ülke ünvanına erişilirken, aynı zamanda Hammer filmlerinden önce *Dracula*'nın dışlarının sivriltilip ekranlarda köpek dişlerinin ilk defa sergilenmiş olması da korku sineması adına önemli bir adım oluşturmaktadır.

O zamanın koşullarına göre sıs yaratmak için 30-40 kişiye aynı anda sigara içirilerek duman efektleri verilmiş, haç yerine sarımsak kullanılarak da argüman müslümanlaştırılmıştır.

Türe dair üçüncü deneme, 1970 yılında Yavuz Yalınkılıç tarafından çekilen *Ölümler Konuşmaz Ki* adlı filmidir. Adem Bey'in vasiyetiyle misafirhane olarak hizmet veren malikane, kasabada tekinsiz olarak anılmaktadır. Koskoca konakta tek başına yaşayan kahya Hasan, konaklamak üzere gelenleri garip tavırlarıyla ürkütmektedir. Misafirleri bekleyen asıl büyük tehlike ise, her ayın 15'inde mezarından kalkan bir hortlağın malikaneyi ziyaret etmesidir. 1970'lerde çekilen ve yapım şirketindeki büyük yangında kaybolan film, 2000'li yıllara değin kayıp film statüsünde bulunmaktaydı. Sadi Konuralp (1964-2003) tarafından Yeni Lale Film Stüdyoları'ndaki araştırma sırasında bulunduktan sonra bu statüden sıyrılıp yurtiçi ve yurtdışında geniş bir izleyici kitlesine erişme şansı bulmuştur.

ÖLÜLER KONUŞMAZKI

REJİSÖR VE SENARYO
YAVUZ YALINKILIÇ

SEMA YAPRAK • JIBAYIR ÇARKÇI • KEREM MERTOĞLU

OYA EVİTAN • DOĞAN TAMER • AHMET SERT
SIRRI ELİTAS • HAYRİYE GÖNÜL • ALİ ÇOLPAN
AYTEKİN AKKAYA VE GİRAY ALPAN

Bu film için Disco Şirketi tarafından Bir Ölü Sesleniyor adlı 45'lik plak, Türkiye'nin ilk korku plağı olarak basılmıştır. Plak önlü arkalı 5'er dakikalık kayıtlardan oluşmaktadır. Plakta Ergün Evren'in teatral şiiri *Ölü Süreyya Arın* tarafından seslendirilmiştir.

Yeşilçam dönemine ait korku türündeki son film ise, 1974 yılında Metin Erksan tarafından çekilen *Şeytan* filmidir. Tüm dünyayı 1973 yılında kasıp kavuran, yönetmeni William Friedkin'li büyük bir üne kavuşturan *The Exorcist* adlı filmin bir uyarımasıdır. *Şeytan* (1974) filminde *The Exorcist* (1973) filminde bulunan belirgin Hıristiyan öğelerin İslami olanlarla değiştirildiği görülmektedir. İncil yerine Kur'an okunması, vaftiz suyu yerine zembere suyu kullanılması bu öge değişimlerinin örneklerini oluşturmaktadır. Ancak *The Exorcist* (1973) filminde şeytan çıkarma ayini Latince yani öz dilinde yapılırken *Şeytan* (1974) filminde bu ayin Arapça yerine Türkçe yapılmaktadır. Ancak en dikkat çekici noktalardan birisi, *Şeytan* (1974) filminde şeytanın Arapça konuşması beklenirken tıpkı *The Exorcist* filminde olduğu gibi Latince konuşuyor olmasıdır.

Türk Sineması'nın ilk zamanları ve Yeşilçam döneminde korku türü denemeleri Batı'dan ithal edilmiş korkular üzerinden ilerlemiş, sonrasında tıkanmış, 1994 yılında Kutluğ Ataman'ın çektiği *Karanlık Sular* ile tekrar hatırlanmış, 2004 yılında çekilen *Büyük* filminden sonra ise hızlanarak Türk Sineması içerisinde bir tür olarak kendine yer edinmeye başlamıştır.